

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Typ posudku: posudek vedoucího práce

Autor práce: Mgr. Olga Afanasjeva

Název práce: Selhávání integračních politik v Evropě: vícepřípadová studie

Autor posudku: Mgr. Martin Nekola, Ph.D.

Předložená diplomová práce se zabývá integračními politikami v Evropě. Již z názvu je patrné, že autorka reflektuje aktuální diskusi o cílech těchto politik a přiklání se k názoru, že tyto politiky selhávají. Chce však jít dále a pochopit důvody tohoto selhání, které ve větší či menší míře postihlo všechny přístupy – asimilační, diskriminační a v poslední době diskutovaný multikulturní. Přes rozdílnost těchto přístupů hledá autorka společné příčiny a snaží se tak o obecnější úvahu o roli imigračních politik na rozvoji problému a možných řešeních. Tímto zaměřením se vymyká z tradičního přístupu ke zkoumání sociálních fenoménů pěstovaného na katedře VSP a tato výjimečnost má svá pozitiva i negativa (viz dále). Autorka na začátku práce stručně definuje problém a cíl práce – pochopení společných jmenovatelů problémů, které se ve veřejném, politickém a mediálním diskurzu spojují s jevem imigrace a působením (selháváním) integračních politik. V souladu s tímto cílem se zvolila kritickou diskurzivní analýzu jako teoreticko-metodologické východisko pro zodpovězení výzkumných otázek.

Hodnocení dílčích aspektů práce

1) Formální stránka

Po formální stránce práce splňuje nároky na závěrečnou práci. Obsahuje však i drobné překlepy a chyby. Autorka v textu cituje jednotně až na výjimky správně (např. uvádění celé citace několikrát po sobě, když by stačilo „tamtéž“), avšak ne vždy je patrné, zda jde o vlastní myšlenky, nebo zda vychází z jiných zdrojů (jakkoliv se může jednat pouze o inspiraci nebo volnou parafrázi). Autorka píše kultivovaně a snaží se o jasné vyjadřování. To je však někdy komplikované (podle mého názoru až nadměrným) používáním odborné terminologie z oblasti lingvistiky. Strukturu práce hodnotím jako přehlednou a logickou. Pozitivně hodnotím práci s literaturou (velký počet zahraničních a aktuálních zdrojů) a využití boxů pro příklady.

2) Metodologie a teoretická východiska

Metodologie práce je vhodně zvolená a adekvátní pro účely diplomové práce. Autorka se opírá o teoretická východiska sociálního konstruktivismu a interpretativního přístupu k analýze veřejných politik, které v rámci diskurzivní analýzy (DA) propojuje s příslušnými metodami výzkumu. V případě soc. konstruktivismu a DA jsou východiska vyložena fundovaně a s odkazem na klíčové práce. Ostatní teorie jsou pouze zmíněny bez dalšího vysvětlení. Z hlediska metodologie bych uvítal přesnější/podrobnější popis postupu při diskurzivní analýze. Práce vyvolává dojem, že diskurz byl analyzován výběrově a spíše nesystematicky. Citované zdroje a příklady pak mohou být zvoleny tak, aby odpovídali záměrům autorky a jejímu pohledu na problematiku imigrace.

3) Věcná stránka

Jak již bylo naznačeno výše, jedná se výjimečnou práci, a to jak z hlediska jejího cíle, tak výsledku. Vztah imigrace a imigračních politik je fenoménem, který má celou řadu konkrétních aspektů a lze na něj nahlížet z mnoha perspektiv. Autorka k němu přistupuje nadhledem a snaží se o poznání tohoto velmi komplexního fenoménu na obecné (makro)úrovni a zároveň jeho zasazení do kontextu vývoje uplynulých několika desetiletí a vzájemných vztahů mezi Západem a Východem. Tento přístup posloužil k identifikaci všech možných problémů spojených s imigrací (a politikami) a umožnil autorce hledání jejich společného jmenovatele. Zároveň však autorka rezignovala (lépe řečeno z povahy věci musela rezignovat) na systematické empirické zkoumání fenoménu imigračních politik a využití empirických poznatků omezila na poměrně stručné a ilustrativní případové studie. Spíše než o analýzu odborného a veřejného (popř. politického) diskurzu se tak z mého pohledu jedná o teoreticky zaměřenou práci. Úvahy, které autorka v závěru rozvíjí, mají až filozofickou povahu, nicméně jsou podloženy jasnými a přesvědčivými argumenty. K nim se však dopracovala nikoliv především na základě empirického zkoumání reality, ale kritickým studiem literatury a volným uplatněním analýzy diskurzu na vybrané události.

Z výše uvedeného je zřejmé, že posouzení předložené práce je poměrně obtížné. Jistě je možné vycházet z deklarované empirické povahy práce a kritizovat jistou výběrovost při uplatnění diskurzivní analýzy. Zároveň je nutné vyzdvihnout způsob, jakým autorka tuto složitou problematiku uchopila. Dokázala „odvyprávět příběh“ imigrace a snah o její řešení v kontextu rozdílných perspektiv Západu a Východu, byť je jistě možné diskutovat o tom, zda taková perspektiva reálně existuje nebo je pouze nepravým odrazem diskurzu. Práce nedává jednoznačné odpovědi a na závěr trochu sklouzává do až přílišné obecnosti (především pak z hlediska praktické veřejné politiky). Nicméně klade relevantní otázky, které donutí čtenáře přemýšlet, a k tomuto přemýšlení mu dodává dostatek námětů a inspirací. A to je podle mého názoru velká přidaná hodnota této práce.

Proto doporučuji práci přijmout k obhajobě s hodnocením „výborně“.

Otázky k obhajobě:

- 1) Zamyslete se nad tím, jakým způsobem přistoupila Durnová k analýze diskurzu o eutanázii ve Francii a jak by se dal tento přístup uplatnit ve Vašem případě (především z hlediska větší systematičnosti a rigoróznosti při práci se zdrojovými texty).

Datum: 20.6.2012

Podpis: